

1. Halo-efekt
2. Projekce
3. Chyba centrální tendence
4. Efekt setrvačnosti
5. Golemův efekt
6. Efekt Pygmalion
7. Efekt primárnosti
8. Efekt falešného konsenzu
9. Základní atribuční chyba

CH. chyba hodnocení, při které jediný rys osobnosti působí tak dominantně, že ostatní rysy jsou v pozadí. Člověk má tendenci zevšeobecňovat, dělat pod vlivem určitých rysů závěry také o ostatních rysech. Např. u člověka, který oslňuje svou inteligencí nebo vtipností si nevšimneme, že není docela spolehlivý ani pracovitý, že nejedná čestně apod.
D. sklon vidět na druhých nejen své přednosti, ale i své chyby, které si často ani u sebe neuvědomuje
A. Při větším množství hledisek hodnocení nebo při větším počtu hodnocených pracovníků navíc posuzovaných v krátkém časovém rozmezí se u posuzovatelů snižuje rozlišovací schopnost, což vede k nadměrnému používání středních, průměrných hodnot při hodnocení, vyhýbání se krajním hodnotám (jak kladným, tak záporným).
G. chyba hodnocení, která vyplývá z minulých zkušeností. Člověk má tendenci zachovat si stejný postoj, který si v minulosti vytvořil.
F. Tento efekt se projevuje často u vedoucích pracovníků, kdy jejich negativní očekávání a postoj natolik ovlivňuje jejich podřízené, že dochází k jejich naplnění. Působí natolik sugestivně někdy i manipulativně, že hodnocení přistupují nevědomě na jejich „předurčenou“ roli. Nazývá se též „sebenaplňující předpověď“.
B. Čím vyšší máme vůči lidem či zaměstnancům očekávání, tím lepších dosáhnou výsledků. Vede to k tomu, že se hodnocený identifikuje s pozicí, do které je stavěn, začíná se chovat, jak od něho očekávají druzí.
E. Rysy zaznamenávané jako první mají větší vliv na formování dojmu než další uváděné rysy.
H. Lidé mají tendenci vnímat své chování jako typické a předpokládají, že jiní lidé mají podobné postoje, dělají podobná rozhodnutí a chovají se víceméně stejně.

C. Je všeobecná tendence přeceňovat u druhých osob význam osobnostních vlastností na úkor situačního kontextu
Např. vlastní nezaměstnanost budeme přičítat situaci (nepříznivý stav trhu, špatné dopravní spojení), kdežto u jiných vysvětlujeme nemožnost zisku pracovního místa dispozicemi (lenost, neschopnost)

II. Nová učitelka zkouší Hedviku před tabulí. Všimne si, že Hedvika má na lavici nachystané věci na hodinu, moc hezky vedený sešit a působí upraveně. Učitelka si řekne, že je Hedvika pečlivá. Úplně z ní ta pečlivost číší. To bude určitě taky chytrá!

V. Angličtinářka je dost zmatená a neorganizovaná - kolikrát zapomene, do jaké má jít třídy, co je dnes za den nebo si plete, co které třídě zadala za domácí úkol. Sama si ale myslí, že neorganizovaní jsou žáci - proč jí proboha zase odevzdávají domácí úkol, který po nich vůbec nechtěla?

I. Učitelka dostala od školní psycholožky dotazník, ve kterém má ohodnotit chování každého žáka ve třídě na škále 1-7. Žáků je ve třídě celkem 32. Učitelka má posoudit, jestli si žáci ve třídě pomáhají, jestli se do výuky aktivně zapojují a spoustu dalších věcí. U většiny žáků si učitelka řekne, že jsou „tak nějak uprostřed“. I když chce několika žákům dát nejhorší možné hodnocení, nakonec se radši přikloní k mírnějšímu.

III. Učitel matematiky zkouší Felixe před tabulí. Felixe učí už druhým rokem a ví o něm, že je na matematiku šikovný. Z posledních písemek má samé jedničky nebo dvojky, čtvrtletní práci napsal dokonce bez chyby. Teď začali brát geometrii a Felixovi se rýsování na tabuli vůbec nedaří. Učitel mu dá dvojku navzdory tomu, že jeho výkon odpovídal spíše trojce nebo čtyřce.

VIII. Oliver se ve škole špatně soustředí, často vyrušuje, pobíhá po třídě a zlobí. Třídní učitelka si řekne, že s ním asi budou problémy. Olivera často napomíná. Někdy se stane, že ho potrestá i za něco, co Oliver ve skutečnosti neudělal. Když včera přišla do třídy a zjistila, že někdo převrhl kytku na parapetu, hned z toho obvinila Olivera, přestože kytku shodil Albert. Oliver si řekne, že stejně nemá cenu snažit se chovat ukázněně, když si o něm učitelka i tak myslí jen to nejhorší. Začne ve třídě vyrušovat čím dál častěji a vezme na sebe roli „třídního šaška“.

IV. Učitelka fyziky si všimne, že se tři žáci v 7.A při jejích hodinách často hlásí, pečlivě si zapisují poznámky a mají docela dobré výsledky i v písemkách. Řekne si, že jsou nejspíš na fyziku nadaní a začne se této skupince víc věnovat - dává jim příklady navíc, nabídne jim možnost chodit do fyzikálního kroužku, při hodinách se jim více věnuje. Tři žáci se pak vysoko umístí v okresním kole fyzikální olympiády.

IX. První, čeho si nový učitel po příchodu na svou první hodinu v 6.C všimne, je nesmazaná tabule a hluk ve třídě. Pomyslí si, že je třída určitě strašně nepořádná.

VI. Němčinář si o 9.B myslí své - podle něj strašně vyrušují, neposlouchají jeho výklad, při hodině pořád mluví česky namísto německy... Snad nejhorší třída na škole. Určitě si to samé myslí i kolegové. Nesmí si jim zapomenout postěžovat ve sborovně!

VII. Evžen dnes nemá nachystaný úkol ani do jednoho předmětu. Učitel si řekne, že to je určitě tím, že byl líný si úkoly nachystat. Beztak hrál celé odpoledne hry na počítači. Ve skutečnosti ale včera nasněžilo a autobus, kterým jel Evžen domů na vesnici za městem, nabral obrovské zpoždění. Evžen byl z dlouhé, náročné cesty tak unavený, že na úkoly neměl ani pomyslení. Příště bude mít úkoly určitě hotové.

Řešení: 1 CH II.; 2 D V.; 3 A I.; 4 G III.; 5 F VIII.; 6 B IV.; 7 E IX.; 8 H VI.; 9 C VII.